

Balio Sruogos laiškas Vandai Daugirdaitei, po 1922-10-13, iš Baibokų - į Būgius

Tu Tėvui pasakyk, kad[...]

Tu Tėvui [1] pasakyk, kad aš labai norėjau int jus dar atvažiuoti, bet kad pas mus šiemet pasidarė tokia nelaimė [2], kad man nebuvo galima ilgesniam laikui iš namų pasitraukt. Aš slaptai irgi maniau – ar neužvažiuot in tave, kai važiuosiu į Kauną?

Jeigu pas Tave namie gerai – tai aš atvažiuosiu, bet būtų gerai, kad tu dar man parašytum – ar tikrai galima. Tuomet padarykim šitaip: 24 aš išvažiuosiu iš Biržų, vadinasi[,] pas Tave būsiu 25, o 26 ar 27 išvažiuosiu į Kauną ir Vokietiją. Taigi jeigu niekas nepasikeis, tai aš 25 atvažiuosiu, del to būtų gerai, kad kaip nors arklius pasiųst 25 į Vieksnius. Bet matai – jeigu pasitaiko, kad tuo laiku brolienė numiršta – tai tuomet aš[,] žinoma[,] negalėsiu nuvažiuot ir jau tuomet kelias dienas aš pasivėluosiu.

Man rodos[,] kad būtų labai įdomi kombinacija, jei mes iš Būgių abu važiuotumėm į Kauną. Tai gal truputį per drąsu, bet aš manau, kad galėtų būti labai gerai. Bet vis tiktai tu primink Tėvui – o gal būtų gerai, kad tu mane prieš pat išvažiavimą [„]pakviestum“ – ką jis pasakys – ir aš lauksiu nuo tavęs laiško – mano išmanymu[,] laiškas dar turėtų suspėti suvaikščioti.

Perėjau per tą durną naujokų komisiją [3], padariau porį skandalų del valdininkų netvarkos. Dabar josiu namo.

Del tavo laiško, tai aš šiandie tiktai norėjau pasakyti, kad aš instinktyviniai neapkenčiu visų gyvenimo teorijų, bet tik aš niekumet nesakiau „mano žmona, todel manęs turi klausyti“ – jeigu kartais taip parašiau, tai aš tai netyčia padariau, nes aš to niekumet nemaniau [4]. Tačiau apie joki rokavimos aš niekumet neberašysiu – jau man tai įkyrėjo. Būtų gerai, kad apie tai ir tu man nerašytum. Visą laiką buvo geras ūpas ir laikiausiu, tik dabar, kai išėjau iš komisijos, taip neišpasakytai liūdna pasidarė.

Aš pavargau truputį, aš taip norėčiau nors valandikę atsilsėti[,] užsimiršti, prie tavo krūtinės! Vandukai, man taip liūdna pasidarė!

Vandukai, ar tu girdi mane?

Bal

Dar.

Vieną neramią naktį sapnavau sapną. Aš turėjau tokią mažutę bakūžėlę, panašią į Solveig bakūžę, ir tu tenai buvai gera šeimininkė.

Bet vieną dieną ateinu ir nerandu tavęs namie. Ir man taip neišpasakytai ilgu pasidarė, kad aš nežinojau[,] kas daryti. Tuomet pasikinkiau į roges šunis ir važiauvau sniegu tavęs ieškoti. Pakeliui randu žmones – velėnas kasa. Vienas jų mane pabučiavo ir pradėjo mušt – pasirodo[,] plėšikai buvo[.]

Besitąsydamas su juo pabudau.

KOMENTARAI

- [1] Kazimieras Daugirdas (1865-1946), Būgių dvaro prie Vieksnių savininkas, Vandos Daugirdaitės tėvas.
- [2] Balio Sruogos vyresniojo brolio Aniolo Sruogos, ūkininkavusio Baibokuose, pirmoji žmona Milda Čibaitė sirgo džiova, mirė 1922 m.
- [3] Balys Sruoga, mobilizuotas į Lietuvos kariuomenę, turėjo gauti specialų leidimą išvykti studijų į Vokietiją. „1921 m. Balys naujokų komisijon stojo spalio 17 d., o 1922 m. – spalio 13 d. Abejojau, ar šis laiškas rašyta 1921 ar 1922 m., bet patikrinus pas [Balio Sruogos brolių] Kazį Sruogą (1969 m. rudenį Čikagoje) sužinojau, kad brolienė, Aniolo žmona, mirė 1922 m. – išvada aiški, kad laiškas rašytas atostogų metu 1922 m.“ (Vandos Sruogienės pastaba).
- [4] Balys Sruoga rašė: „Tu esi man žmona, ir aš Tau esu vyras – ir aš nemanau, kad tai būtų bloga, jei aš šiandien, visą dieną savo eilių knygą redagavęs, dabar vakare galvoju labai aiškiai ir noriu viską savo vardais vadinti. Juk taip, Vandukai, tiksliai Tu tatau taip suprask, kaip aš tai noriu pasakyti, ir, žiūrėk, jokių negėrų išvadų nedaryk! // O jeigu mane už ką galima kaltinti – tai tik už tai, kad aš dar iki šiol tebėsu žalias ir nepajiegiu pilnai Tave aprūpinti! Ir tai yra tiesa! // Aš žinau, kaip tau pasidarys šalta, skaitant šiuos mano šaltus, aiškius žodžius. Bet tu juose turi matyti, kad po jais nesislepia niekas ir kad juos aš sakau gerai apgalvojęs. Taip, Vandukai, aš Tave myliu, ir tu esi mano dūša ir kūnu!“ (Balio Sruogos laiškas Vandai Daugirdaitei, iš Baibokų – į Būgius, 1922-09-09, in: *LLTI BR*, f. 53, b. 650_2, l. 3r).